



Velkommen til et temanummer om ældre og seksualitet

I Dagbladet Information kan man i kultursektionen læse om "transpersoner, der ser film og tv, som har gjort et særligt indtryk på dem og hvorfor". Den 17. august 2018 beretter Elvin på 27 år således om filmfestivalen MIX Copenhagen, der for fire-fem år siden viste en dokumentarfilm med titlen: *Kate Bornstein is a Queer and Pleasant Danger*. Dokumentaren følger den 65-årige forfatter Kate og hendes liv som transperson i USA på godt og ondt. Elvin husker særligt en scene i filmen, hvor Kate er blevet transaktivist og hverken definerer sig som mand eller kvinde. Netop den scene, hvor Kate fremtræder gammel og glad, husker Elvin på følgende måde: "Det var første gang, jeg fik den der følelse af, at jeg også kan blive gammel, at jeg kan finde kærlighed, og at jeg kan være glad". (Elmelund, 2018)

En anden scene fra filmen, som gjorde et stort indtryk, var scenen, hvor Kate er ude til et LGBTQ-ungdomspolitisk møde, hvor en af de unge nervøst rækker hånden i vejret og spørger, hvad "vi skal gøre for at kæmpe imod denne her cis-hetero-normative kapitalistiske racistiske verden?" Hertil svarer Kate: "I skal bare vokse i tal og tage jer af hinanden, så tager vi den derfra. Brug jeres kræfter på at blive flere og gøre hinanden stærkere, så skal der nok ske noget i den proces". (Elmelund, 2018)

Dette møde mellem 'den unge aktivist og den ældre transperson' fik stor indflydelse på Elvin, som på det tidspunkt i sit liv var i gang med en hormonbehandling og gennem mødet med Kate i dokumentaren fik et håb for fremtiden – en transperson Elvin kunne spejle sig i.

Dette temanummer omhandler seksualitet og aldring. Fælles for ovenstående beretning og artiklerne i dette nummer er, at de belyser emner, som nok er i stigende fokus, men stadig trænger til at få større opmærksomhed. Kan man finde kærlighed og glæde, også i alderdommen? Hvilke forestillinger om mulige liv har vi – og hvordan lever vi egentlig? Og hvordan ændrer vores opfattelse af eget køn og egen seksualitet sig over tid, fx i forbindelse med aldersrelaterede kropslige forandringer eller medicinske indgreb?

Som citatet ovenfor gør opmærksom på, må vi også være åbne for andre måder at gøre ældreskab på, end som en 'hvid, middelklasse og heteroseksuelt orienteret ældre'. Dette adresserer nummerets SPIDS, som peger på, at vi ikke ved meget om LGBT-personers aldring. Samtidig er det

tydeligt, at også den ikke-transkønnede, heteroseksuelle majoritet har sine udfordringer, når det handler om seksualitet og aldring. Der er klart en fælles kamp at kæmpe – og viden at producere – men der er også meget på spil i dette kampfelt, som gør, at den fælles kamp kan være svær at etablere.

Et gennemgående tema i flere af dette nummers artikler er spørgsmålet om, hvordan man som sundhedsprofessionel forholder sig til ældres seksualitet – eksempelvis til 'samtalen om seksualitet', som Mylers artikel undersøger, og som både Wøldike og Oxlund lægger op til i deres formidlingsartikler; eller til begreber som 'seksuel sundhed', som Fristrups artikel tager under kritisk behandling. Et andet gennemgående tema, som også findes i de nævnte artikler, er den mere personlige, men også praktiske, forholden sig til kropslige forandringer og de forventninger og muligheder, man kan have for at udleve – eller ikke udleve – sine seksuelle lyster. Evron og Wind giver i deres artikel eksempler på, hvad kropslige forandringer betyder i parforhold, hvor manden har gennemgået en prostataoperation – et indgreb, der både påvirker krop, selvforståelse og relationen til partneren, og hvor man som læser kan undre sig over sundhedssystemets manglende vejledning og hjælp til forventningsafstemning.

'Ældres seksualitet er kommet for at blive', som Oxlund skriver. Og vi må derfor også forholde os til dette aspekt af menneskelivet i gerontologien. Ikke blot i form af et fokus på 'funktionsevne' eller andre kvantificerbare fænomener, men også ønsker, fantasier og forventninger må inddrages – i al deres mangfoldighed. Vi skal blive meget bedre til at sikre os at *ældreskabet* bliver stort nok til at flere og flere kan være der med den form for seksualitet, som de føler er bedst for dem – uden at de dømmes til et uden-for-(ældre)skab.

Tine Fristrup, Morten Hillgaard Bülow og Lotte Evron

Reference:

Elmelund, R. (2018). Transpersoner ser film og tv. *Dagbladet Information, sektion for Kultur, den. 17. august 2018, s. 14.*